

Rychlejší spouštění, práce a vypínání počítače

Minimální úsilí, velký účinek. Tak nějak bychom mohli charakterizovat dnešní tipy pro Windows, které váš počítač přimějí k podání maximálního výkonu. Připojte turbo a sešlápněte pedál – s XP i Vistou. *Markus Hermannsdorfer, autor@chip.cz*

V tomto článku najdete

Jak optimalizovat spouštění XP a Visty

Jak vypnout nepotřebné služby

Jak odhalit, co zpomaluje výkon počítače

Jak bleskurychle vypnout počítač

Patříte k těm nadšencům, kteří musí mít každou novinku, takže jste si Vistu nainstalovali hned první den, co se objevila na trhu? Nebo se držíte zpátky a snažíte se maximálně využívat všech možností XP? Ať tak nebo tak, pro jistotu jsme ty nejučinnější tipy pro XP otestovali i v úplně nové Vistě, takže vám můžeme ukázat, jak s minimálním úsilím dostanete z obou operačních systémů maximální vý-

kon. Na konci se pak budou vaše Windows rychleji spouštět, poběží rychleji a také je budete moci rychleji vypínat.

Rychlejší spouštění

Spouštění Visty můžete optimalizovat stejně jako ve Windows XP. Příčiny pomalého startu operačního systému se totiž nezměnily, a tak ho dál brzdí zbytečně spouštěné procesy a přeplněná složka Po spuštění.

1 Pročištění ovladačů a knihoven DLL

Opravdoví profesionálové se s pouhým vymazáním složky Po spuštění nespokojí.

Kromě programů se totiž automaticky spouštějí i zbytečné ovladače a knihovny DLL. Zbavíte se jich pomocí nástroje „Autoruns“, který najdete na Chip DVD, a speciálních funkcí ve Windows Vista.

 Jak na to v XP: Po nainstalování a spuštění nástroje uvidíte na kartě „Everything“ stovky souborů, které se spouštějí zároveň s Windows. Trochu lepší přehled získáte, zvolíte-li některou ze speciálních karet, například „KnownDLLs“, nebo zaškrtnete-li položku „Hide Microsoft Entries“ pro skrytí souborů od Microsoftu. Úplně zbytečné funkce, jako je třeba „IEAK Branding“, což je reklama v Internet Exploreru a Messengeru, raději zakažte hned. Pokud si nebudete jisti, jestli můžete danou funkci zakázat, →

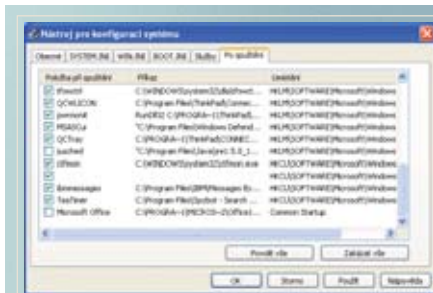

Najdete na ChipDVD Autoruns freeware ■ Buzzsaw freeware ■ Superfast Shutdown freeware

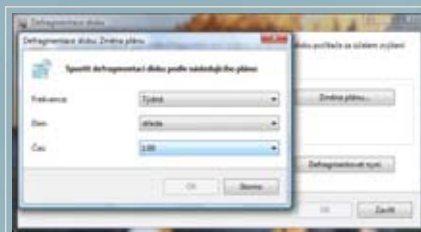
Nástroje na DVD

Nástroje k ladění Windows

- **Autoruns**
Vyhledává zbytečně spouštěné soubory.
- **Buzzsaw**
Umožňuje defragmentaci disku na pozadí pomocí nástroje DirMS.
- **Superfast Shutdown**
Dokáže bleskově vypnout XP i Vistu.

RYCHLEJI: Nástroje jako „Acrobat Reader“ můžete spouštět kdykoli později.

ZMĚNA ČASOVÉHO PLÁNU: V tomto dialogovém okně si můžete nastavit, kdy bude Vista pevný disk defragmentovat.

→ vytvořte před použitím nástroje bod obnovy systému.

Náš tip: Pokud si s nástrojem „Autoruns“ nebudete vědět rady, najdete na internetové stránce <http://forum.sysinternals.com> nápovědu aspoň v angličtině.

Jak na to ve Vistě: Nástroj Autoruns funguje i v nové Vistě. Protože ale Vista nabízí podstatně víc funkcí než XP, očekávejte na kartě „Everything“ desetitisíce položek. Podle toho také pročištění zbytečných položek trvá o poznání déle. Mravenčí práce se však vyplatí. Nástroj například odhalil ovladače USB pro Windows Me, které ve Vistě už zaručeně potřebovat nebudete. Přinejmenším pokud jde o služby a záznamy v registru, můžete se řídit radami na internetových stránkách www.speedyvista.com. Na kartě „Service Guide“ najdete doporučená nastavení pro různé služby ve Vistě. V případě registru máte na výběr – jeden skript Vistu výrazně urychluje, druhý se zase stará o větší bezpečnost a stabilitu systému.

Náš tip: Hlavně Vista nabízí ještě další funkce, jak urychlit spuštění systému. Majitelé USB flash disků určitě využijí funkci „Ready Boost“. Pokud je spuštěná, neukládá Vista neustále potřebné soubory do paměti RAM, ale zároveň i na USB flash disk. Méně časté čtení dat z pevného disku se pak projevuje zrychlením operačního systému. Funkci Ready Boost můžete aktivovat zvolením této funkce po připojení flash disku, případně později v Průzkumníku Windows, kde kliknutím pravým tlačítkem myši na USB flash disk zvolíte *Vlastnosti*.

Pokud máte moderní hybridní pevný disk, máte k dispozici ještě funkci „Ready Drive“, která podobně jako funkce Ready Boost využívá flash paměť pevného disku k ukládání neustále potřebných souborů.

2 Vypnutí služeb nesouvisejících s operačním systémem

Některé nástroje se registrují samy jako služba ve Windows, aby si tak zajistily

automatické spuštění společně s operačním systémem. To má smysl v případě antivirových programů nebo nástrojů provádějících automatické úkony, zatímco přehrávače typu QuickTime byste měli spouštět raději sami. Proto tyto služby zakažte pomocí nástroje pro konfiguraci systému.

Jak na to v XP: V nabídce *Start* zvolte *Spustit* a zadejte příkaz

```
msconfig
```

V dialogovém okně „Nástroj pro konfiguraci systému“ přejděte na kartu *Služby*. Dole zaškrtněte možnost „Skrýt všechny služby společnosti Microsoft“. Ze zbývajících zobrazených služeb jich zakažte co možná nejvíc. Ve většině případů to platí pro všechny kromě antivirového programu.

Jak na to ve Vistě: V nových Windows už příkazový řádek „Spustit“ není potřeba. Klikněte na nabídku *Start* a příkaz →

Tip pro profesionály: Jak ve Windows Vista odhalit problémy s hardwarem a softwarem

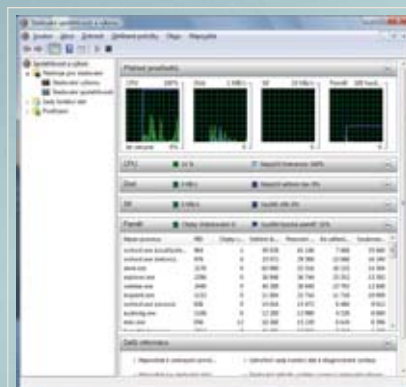
Diagnostický nástroj „Perfmon“, který je součástí Visty, nabízí jednu novou užitečnou funkci. Provádí totiž rozsáhlou diagnózu celého systému. Ke zkontrolování počítače stačí kliknout na tlačítko *Start* a do řádku pro vyhledávání zadat příkaz

```
perfmon.exe /report
```

Okno „Sledování spolehlivosti a výkonu“ minimalizujte na lištu a pokračujte v normální práci. Windows po dobu jedné minuty zaznamenávají vaši činnost a poté vytvoří zprávu o systému. Doporučujeme podívat se hlavně na položky „Výstrahy“ a „Výkon“, které najdete v části „Výsledky diagnózy“, kde se dozvíte, jak je váš počítač vytížený a zda nejsou nějaké problémy s ovladači nebo softwarem.

TEST NA VÝBORNOU: Windows Vista potvrdila, že náš redakční počítač je plně funkční.

ZMĚNA NÁHLEDU: Pokud spustíte program „perfmon“ bez parametrů, otevře se klasický přehled.

→ msconfig

zadejte rovnou do řádku pro vyhledávání. Do dialogového okna „Nástroj pro konfiguraci systému“ se dostanete stisknutím klávesy *Enter* nebo dvojitým kliknutím na výsledek hledání. Služby pak zakazujete stejně jako v XP.

3 Pročištění složky Po spuštění

Pokud se program nespouští jako služba, může být ještě uložen ve složce „Po spuštění“. Na tu byste proto při velkém úklidu také neměli zapomenout.

Jak na to v XP: Pokud jste ještě okno Nástroje pro konfiguraci systému nezavřeli, přejděte na kartu „Po spuštění“.

Stejně jako u služeb pak zakažte co možná nejvíc položek. Nástroje jako „Acrobat Reader“ můžete spouštět kdykoli později. Pokud nebudete vědět, co jednotlivé položky znamenají, navštivte internetovou stránku www.file.net/prozess a do řádku pro vyhledávání zadejte název daného programu. Dozvíte se pak, k jakému programu záznam patří, co dělá a jestli je opravdu potřebný.

Jak na to ve Vistě: Čištění složky Po spuštění probíhá stejně jako v XP. Kromě cizích programů najdete v této složce ve Vistě ještě tři položky od Microsoftu. „Windows Defender“ byste kvůli bezpečnosti zakazovat neměli. To, zda potřebujete boční lištu nebo chcete spouštět

„Uvítací centrum“, je otázka vkusu. Pokud obě funkce zakážete, nic mimořádného se nestane.

Rychlejší práce

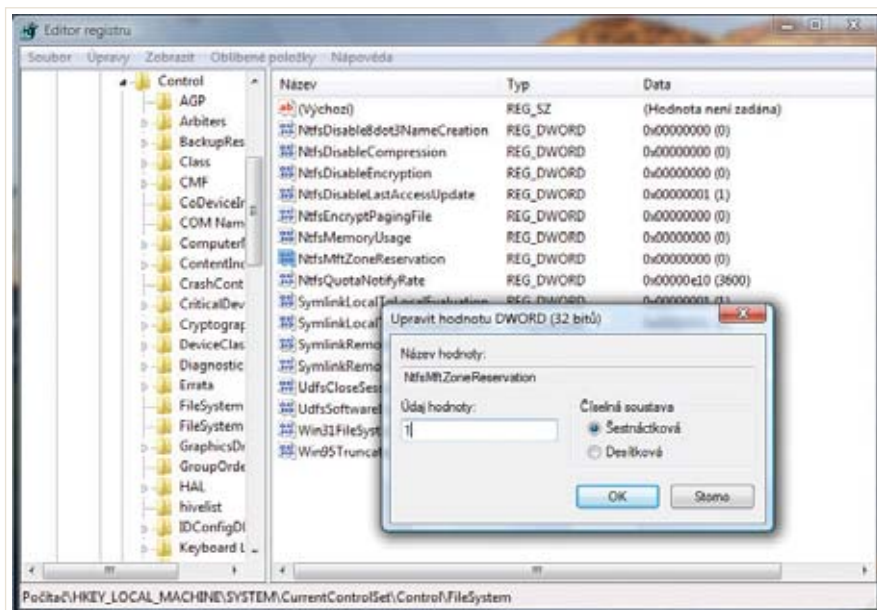
Bleskurychlé spuštění je k ničemu, pokud se Windows během práce jenom líně plazí. S několika bezplatnými nástroji a zásahy do registru přidáte systému potřebnou páru.

4 Automatická defragmentace

Čím déle pevný disk používáte, tím je pomalejší. Proti tomuto jevu pomáhá defragmentace. Abyste však tenhle otravný úkol nemuseli pokaždé provádět manuálně, vyzkoušejte automatické spuštění defragmentace.

Jak na to v XP: Velmi dobré, bezplatné, zcela automatické a ještě k tomu šetrné řešení nabízí nástroje „DirMS“ a „Buzzsaw“, které najdete na www.dirms.com. Tyto freewarové programy se zaregistrují jako služby ve Windows a spouštějí se automaticky s Windows. Nejprve nainstalujte a spusťte DirMS a pak udělejte totéž s Buzzsaw. První se stará o defragmentaci jako takovou, druhý nástroj zajišťuje, že defragmentace probíhá „on the fly“, tedy na pozadí, zatímco vy dál pracujete. Na nastavení nástrojů nemusíte nic měnit, nicméně doporučujeme zkontrolovat stav obou služeb po restartování počítače. Klikněte na nabídku *Start*, zvolte *Spustit* a zadejte příkaz →

VYLADĚNÍ DISKU: Většinou stačí nastavit u položky „NtfsMftZoneReservation“ hodnotu „1“.

→ `services.msc`

V okně „Služby“ vyhledejte položky „Buzsaw_Defragmentation“ a „DirMS_Defragmentation“. Ve sloupci „Typ spouštění“ by u obou mělo být nastaveno „Automaticky“.

 Jak na to ve Vistě: Tento operační systém už provádí defragmentaci automaticky na pozadí. Pokud vás zajímá, kdy se defragmentace spouští, nebo pokud chcete změnit časový plán, zadejte do řádku pro vyhledávání příkaz

`defrag`

Výstrahu Řízení uživatelského účtu potvrďte kliknutím na OK. Pak klikněte na tlačítko *Změna plánu* a nastavte si sami, kdy má Vista pevný disk defragmentovat. Microsoft nabízí jako standardní nastavení jednou týdně vždy ve středu v 1 hodinu ráno.

5 Zvětšení hlavní tabulky souborů MFT

Hlavní tabulka souborů MFT (Master File Table) obsahuje údaje o všech souborech a adresářích na pevném disku. Bohužel Microsoft zvolil pro tuto tabulku příliš „malé nastavení“, takže pokud máte na pevném disku hodně souborů, Windows se zpomalují, protože musejí neustále mazat záznamy v tabulce MFT a zapisovat do ní záznamy nové. Brzdu uvolníte zvětšením tabulky MFT. Upozorňujeme, že tento trik funguje pouze s disky formátovanými souborovým systémem NTFS.

 Jak na to v XP: Zadáním příkazu

`regedit`

do příkazového řádku „Spustit“ spusťte editor registru. Přejděte na klíč `HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Control\FileSystem`. Vytvořte novou hodnotu DWORD (pokud už není vytvořena) s názvem „NtfsMftZoneReservation“. Ve většině případů stačí, když u této položky nastavíte hodnotu „1“. Jestliže máte na disku tisíce souborů a programů, zvyšte hodnotu na „2“.

 Jak na to ve Vistě: Do řádku pro vyhledávání zadejte příkaz

`regedit`

kterým se spouští Editor registru. Výše uvedený klíč existuje i ve Vistě. Milé je, že Microsoft už položku „NtfsMftZoneReservation“ vytvořil, ale bohužel jako hod-

notu nastavil „0“ (tzn. že funkce je zakázána). Změňte hodnotu na „1“ nebo „2“.

Aby se změna v registru v XP i ve Vistě projevila, musíte ještě restartovat počítač.

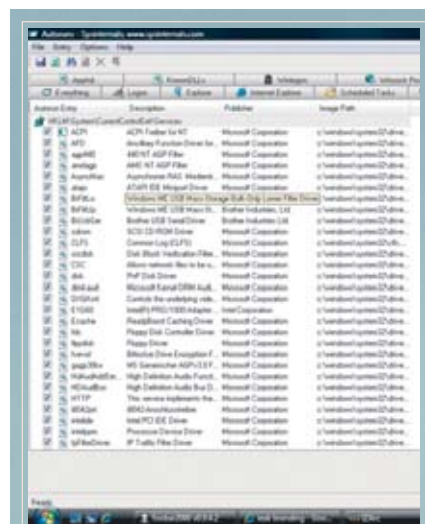
6 Odstranění nefungujících ovladačů

Jednou z hlavních příčin pádu operačního systému jsou vadné ovladače, které se načítají zároveň se startem Windows. Pomocí „Správce ověřovače ovladačů“, který je součástí Windows, snadno odhalíte, který ovladač dělá problémy.

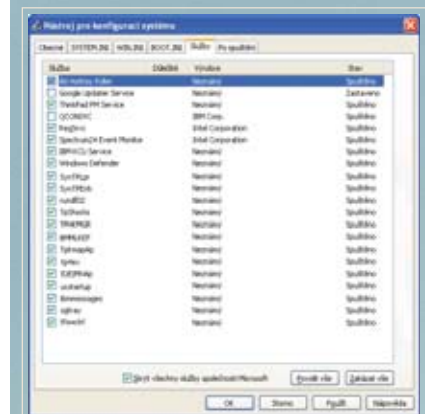
 Jak na to v XP: Klikněte na nabídku *Start*, vyberte *Spustit* a do příkazového řádku zadejte příkaz

`verifier`

kterým spustíte ověřování ovladačů. Zaškrtněte položku „Vytvořit standardní nastavení“ a klikněte na tlačítko *Další*. Pokud máte podezření na konkrétní ovladač, zaškrtněte možnost „Vybrat ovladače ze seznamu“.

PRYČ S NIMI: Ovladače USB pro Windows Me zbytečně zpomalují spouštění Windows Vista.

ZAKÁZANÉ SLUŽBY: Kromě antivirového programu zakažte všechny služby nesouvisející s operačním systémem.

Jinak nechte Windows, aby „automaticky vybrala všechny ovladače v počítači“. Proklikejte se zbývajícími dialogovými okny pomocníka a restartujte počítač. Jakmile se načte pracovní plocha, spusťte Správce ověřovače ovladačů ještě jednou. Tentokrát označte položku „Zobrazit informace o aktuálně ověřených ovladačích“. Zobrazí se výpis, ze kterého můžete zjistit, jestli se všechny ovladače zavádějí správně. Pokud pokus o restartování počítače skončí modrou obrazovkou, spusťte Windows v nouzovém režimu a vadný ovladač, na který modrá obrazovka odkazuje, nejprve odstraňte. Pak nezapomeňte ještě zrušit ověřování ovladačů zadáním příkazu

`verifier.exe /reset`

Teď můžete XP znovu restartovat.

 Jak na to ve Vistě: Naštěstí Microsoft na tento užitečný nástroj nezapomněl ani ve Vistě. Dokonce i postup je úplně stejný jako v XP.

Bleskurychlé vypnutí počítače

Práce je hotová, takže můžete počítač vypnout. A to pokud možno rychle a bez chybových zpráv a neukončených aplikací, abyste i při obyčejném vypínání počítače zažili opojení z rychlosti.

7 Ultrarychlé vypnutí počítače

Nemáte času nazbyt? Nabízíme vám nástroj, který umí počítač vypnout za pár sekund. Upozorňujeme ale, že nebere ohled na případná neuložená data. Ukazujeme vám tak jenom, co je technicky možné.

 Jak na to v XP: Zkopírujte si zazipovaný soubor „Superfast Shutdown“ z příloženého DVD na plochu a rozbalte ho. Po instalaci můžete zavřít XP dvojitým kliknutím na ikonu „Superfast Shutdown“. Funguje to tak rychle, jako kdybyste počítač vypnuli vypínačem.

 Jak na to ve Vistě: Tento nástroj, naprogramovaný opravdu těsně na hardware, jsme otestovali i v novém operačním systému při vědomí, že možná přijdeme o diskový oddíl s Vistou. Funguje a úspora času při vypínání počítače odpovídá XP. Ani Vista se neptá, zda jste uložili všechna data. To nás trochu překvapilo, protože jinak uživatele kontroluje velmi přísně.

Markus Hermannsdorfer